

Het Turkse huwelijksvermogensrecht

MR. BRIGITTE F.P. LHOËST¹

Er wordt al enige tijd volop discussie gevoerd over Turkije als eventueel toekomstig lid van de Europese Unie. Hierbij lijkt het alsof men eraan voorbijgaat dat er inmiddels al honderdduizenden Turkse burgers in Nederland wonen en werken. Per 1 september 2007 wonen er 365.137 personen van Turkse herkomst in Nederland, waarvan 228.451 ouder dan twintig jaar.² De verwachte immigratie is 4.000 personen van Turkse nationaliteit per jaar.

Op deze groep is naar Nederlands internationaal privaatrecht niet automatisch het Nederlandse huwelijksvermogensrecht van toepassing. Integendeel, alle echtparen van Turkse nationaliteit die voor 1 september 1992 getrouwd zijn, vallen onder de aanknopingsregels van het commune Nederlandse internationaal privaatrecht, zoals verwoord in het Chelouche/Van Leer-arrest.³ Dat wil zeggen dat voor de bepaling van hun huwelijksgoederenregime, tenzij zij een andersluidende rechtskeuze hebben uitgebracht, wordt aangeknoopt bij het recht van hun gemeenschappelijke nationaliteit ten tijde van de huwelijksluiting. Als beiden alléén de Turkse nationaliteit hadden op het moment van de huwelijksluiting, is het Turkse recht van toepassing op hun huwelijksgoederenregime. Dit aanknopingspunt is onveranderlijk, ook indien zij na hun huwelijk de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen of/en al meer dan 30 jaar in Nederland wonen blijft het Turkse recht hun huwelijksvermogensregime beheersen.

Alle echtparen die op of na 1 september 1992 gehuwd zijn vallen naar Nederlands internationaal privaatrecht onder de verwijzingsregels van het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978.⁴ Dit betekent dat het Turkse huwelijksvermogensrecht ook geldt voor Turkse echtparen die op of na 1 september 1992 getrouwd zijn en direct na de huwelijksluiting zijn gaan samenwonen in hetzelfde land, mits zij geen andersluidende rechtskeuze hebben uitgebracht. Eerst nadat deze echtparen langer dan tien jaar in Nederland hun gewone verblijfplaats hebben of indien zij beiden de Nederlandse nationaliteit verkrijgen, gaat voor hen vanaf dat tijdstip

het Nederlandse huwelijksvermogensrecht gelden.⁵ Daarnaast moet ook de groep echtparen met een gemengde Nederlands-Turkse nationaliteit, waarvoor naar Nederlands internationaal privaatrecht het Turkse huwelijksvermogensrecht van toepassing is, niet onderschat worden.

Al met al is er een grote groep burgers in ons land waarvoor de regels van het Turkse huwelijksvermogensrecht van toepassing is.⁶ Per 1 januari 2002 is in Turkije een nieuw Burgerlijk Wetboek in werking getreden, dat grotendeels gebaseerd is op het Zwitserse Burgerlijk Wetboek.⁷ Vooral het huwelijksvermogensrecht is ingrijpend gewijzigd. De werking van deze wijziging is niet alleen beperkt tot Turken die in Turkije wonen, ook voor in Nederland woonachtige Turkse echtparen, die onder de werking van het Turkse huwelijksvermogensrecht vallen, kan deze wijziging ingrijpende gevolgen hebben. In de praktijk blijken vele echtparen in Nederland niet op de hoogte te zijn van deze wijziging. Zij gaan er, veelal abusievelijk, van uit nog onder het oude Turkse regime gehuwd te zijn.

Aan de hand van het oude en nieuwe Turkse huwelijksvermogensrecht zet ik de belangrijkste gevolgen van de veranderde wetgeving op een rijtje. Daarbij ga ik tevens in op het overgangsrecht.

1. Turks huwelijksvermogensrecht voor 1 januari 2002

Tot 1 januari 2002 gold het oude Turkse Burgerlijk Wetboek van 4 oktober 1926. Het Turkse recht kende een stelsel van uitsluiting van iedere gemeenschap als wettelijk stelsel.⁸

Onder dit stelsel behield ieder der echtgenoten de eigendom, het bestuur en het genot van zijn eigen vermogen. Inkomsten uit arbeid en vermogen waren privé. Partijen konden door het sluiten van huwelijksvoorwaarden afwijken van het wettelijke stelsel.

¹ Medewerkster Notarieel Juridisch Bureau/KNB.

² Bron: www.cbs.nl.

³ Uit het Chelouche/Van Leer-arrest, HR 10 december 1976, NJ 1977, 275, is de volgende aanknopingsladder af te leiden: a. primair staat het de aanstaande echtparen vrij om zelf hun huwelijksvermogensrechtelijke verhouding te regelen (rechtskeuze); b. bij gebreke aan een rechtskeuze, wordt aangeknoopt aan de gemeenschappelijke nationaliteit op het moment van of kort na de huwelijksvoltrekking; c. bij gebreke aan een gemeenschappelijke nationaliteit wordt aangeknoopt aan het eerste huwelijksdomicilie; d. is van een eerste huwelijksdomicilie geen sprake, dan is beslissend met welk land, alle omstandigheden in aanmerking genomen, partijen de nauwste banden hebben.

⁴ Zie hierover Joppe, *Huwelijksvermogensrecht, Praktijkreeks internationaal privaatrecht*, 2e druk 2003, p. 3 e.v. Zie ook Marck, in Kraan, *Het huwelijksvermogensrecht*, 4e druk, 2003, deel 8, (*Internationaal Huwelijksvermogensrecht*), p. 308 e.v.

⁵ Zie over deze en andere gevallen waarin een automatische wijziging van het toepasselijke huwelijksvermogensrecht optreedt. Lhoëst, *De verraderlijke veranderlijkheid van het huwelijksvermogensregime*, WPNR, 2007/6719. De automatische verandering van het huwelijksvermogensregime wordt vaak over het hoofd gezien, zie bijvoorbeeld Rb 's-Gravenhage 9 mei 2007, gepubliceerd in NIPR 2007, nr. 3, p. 256, waar de rechtbank de automatische verandering niet opmerkt en Turks recht toepast, daar waar op grond van het verdrag ex art. 7 lid 2 sub 3 eigenlijk Nederlands huwelijksvermogensrecht van toepassing was.

⁶ Het Turkse huwelijksvermogensrecht is eenvormig; de bepalingen uit het TBW gelden voor alle bevolkingsgroepen, ongeacht de geloofsovertuiging die aangehangen wordt.

⁷ Over de discussies in Turkije over de invoering van het nieuwe Turkse huwelijksvermogensrecht en de grote overeenkomsten tussen het Turkse en het Zwitserse huwelijksvermogensrecht (op een enkele aanpassing na is het nieuwe Turkse stelsel gelijk aan het Zwitserse regime), zie Odendahl, *Das neue türkische Ehegüterrecht*, FamRZ 2003, p. 649-650.

⁸ Zie art. 170 (oud) TBW.

2. Turks huwelijksvermogensrecht na 1 januari 2002

Ingevolge het nieuwe Turkse Burgerlijk Wetboek (TBW) geldt voor alle huwelijken die gesloten zijn op of na 1 januari 2002 als wettelijk stelsel, een zogenoemde *edinilmis mallara katilma*.⁹ In het Nederlands kan dit stelsel omschreven worden als een verrekening van de verwervingen tijdens het huwelijk. De echtgenoten kunnen zowel vóór als tijdens het huwelijk aangeven af te wijken van het wettelijke stelsel en een keuze maken voor één van de vier andere in de wet genoemde huwelijksgoederenregimes, te weten; de algehele scheiding van goederen,¹⁰ de beperkte scheiding van goederen,¹¹ de gemeenschap van goederen¹² en de beperkte gemeenschap van goederen.¹³ De huwelijksvoorwaarden kunnen zowel vóór als tijdens het huwelijk worden opgesteld in de vorm van een notariële akte. Zij kunnen echter ook tot stand komen doordat de aanstaande echtelieden een schriftelijke keuze voor één der huwelijksgoederenregimes bij het aanvragen van hun huwelijk uitbrengen. Deze keuze wordt dan in het huwelijksregister ingeschreven. In het merendeel van de huwelijken zijn geen huwelijksvoorwaarden gemaakt en geldt onverkort het Turkse wettelijke stelsel.

2.1. Het Turkse wettelijke huwelijksvermogensstelsel

Zoals hierboven reeds gesteld is het wettelijke stelsel¹⁴ te omschrijven als een verrekening van verwervingen.¹⁵ Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen vier vermogensvormen, te weten de verwervingen van ieder der echtgenoten en het persoonlijke vermogen van ieder der echtgenoten.

2.2. De verwervingen

De verwervingen van ieder der echtgenoten bestaan uit het vermogen dat zij tijdens het huwelijk onder bezwarende titel hebben verkregen. Hieronder vallen onder andere de inkomsten uit arbeid, inkomsten uit sociale uitkeringen, inkomsten uit het persoonlijke vermogen en de vermogenswaarden die verwervingen vervangen van ieder van de echtgenoten.¹⁶ Huuropbrengsten, rente en dividend uit het persoonlijke vermogen van een echtgenoot worden tot de verwervingen gerekend.¹⁷ Alle vermogensbestanddelen van een echtgenoot worden geacht tot de verwervingen te behoren totdat het tegendeel is bewezen.¹⁸ Iedere echtgenoot kan zelf-

standig over het door hem ingebrachte deel van de verwervingen beschikken. Wanneer bijvoorbeeld de vrouw gedurende het huwelijk een woning koopt, valt deze woning in de verwervingen. Zij blijft echter wel alleen eigenaar van deze woning en kan er vrijelijk over beschikken. Pas als het huwelijk ontbonden wordt zal de vrouw, nu de woning tot haar verwervingen behoort, de waarde hiervan met de man moeten verrekenen.

2.3. Het persoonlijke vermogen

Naar Turks huwelijksvermogensrecht bestaat het persoonlijke vermogen van ieder der echtgenoten uit goederen die alleen voor persoonlijk gebruik door één van de echtgenoten bestemd zijn, vermogen dat één der echtgenoten vóór het huwelijk bezat, vermogen uit nalenschap of schenking verkregen vóór of tijdens het huwelijk en vermogen dat voor persoonlijk vermogen in de plaats is gekomen.¹⁹ Vorderingen uit immateriële schade vallen ook onder het persoonlijke vermogen. Beide echtgenoten zijn bevoegd zelfstandig over het persoonlijke vermogen te beschikken. Het persoonlijke vermogen van iedere echtgenoot wordt niet verrekend bij de ontbinding van het huwelijk. De gedachte hierachter is dat geen verrekening behoeft plaats te vinden met betrekking tot vermogen dat niet in verband staat met het huwelijk. Alleen het vermogen dat wel een band heeft met het huwelijk wordt verrekend.²⁰

Een praktische bewijsregel tot slot is dat ieder van de echtgenoten te allen tijde van de ander kan verlangen dat een boedelbeschrijving van zijn vermogen bij authentieke akte wordt opgemaakt.²¹ Indien uiteindelijk niet bewezen kan worden aan welke echtgenoot een bepaald vermogensbestanddeel toebehoort, wordt dit goed geacht in mede-eigendom te zijn verworven.²² Geen der echtgenoten kan zonder toestemming van de andere echtgenoot over zijn aandeel in het vermogen dat in mede-eigendom staat beschikken, tenzij anders is overeengekomen.

2.4. De verrekening

Bij beëindiging van het wettelijke stelsel, bijvoorbeeld door echtscheiding of de dood van één van de echtgenoten, dient een verrekening van het vermogen dat gedurende het huwelijk is opgebouwd, plaats te vinden. Er zijn twee vormen van verrekening te onderscheiden: de verrekening van het 'aandeel in de waardeestijging'²³ en die van de 'waarde van de verwervingen'.²⁴

Het persoonlijke vermogen van iedere echtgenoot wordt niet verrekend bij de ontbinding van het huwelijk

⁹ In het Zwitserse recht wordt gesproken over Errungenschaftsbeteiligung. Zie art. 219 TBW en vergelijkbaar art. 197 Zwitsers BW.

¹⁰ Zie art. 242-243 TBW.

¹¹ Zie art. 244-245 TBW.

¹² Zie art. 256 e.v. TBW.

¹³ Zie art. 258-259 TBW.

¹⁴ Het wettelijke stelsel is geregeld in art. 202 – 281 TBW. Voor een Nederlandse vertaling van het TBW zie rechtenfaculteit van de VU op www.rechten.vu.nl/documenten.

¹⁵ Ook wel regime van "delen in verwervingen", Rutten, Verandering in het Turkse huwelijksvermogensrecht: gevolgen voor bestaande huwelijken, WPNR 2003/6542, of "regime van verwervingsdeelneming", zie de vertaling van het TBW door de rechtenfaculteit van de VU, of "verrekening van aanwinsten genoemd".

¹⁶ Zie art. 219 TBW.

¹⁷ De waardeestijging van aandelen die in het privé-vermogen van een van de echtgenoten vallen worden niet tot de verwervingen gerekend.

¹⁸ Zie art. 222 TBW.

¹⁹ Zie art. 220 TBW.

²⁰ Gelet op het feit dat het Turkse huwelijksvermogensrecht gebaseerd is op het Zwitserse huwelijksvermogensrecht kan het bij twijfel of een goed tot het persoonlijke vermogen of tot de verwervingen van een echtgenoot moeten worden gerekend handig zijn om, nu er nog weinig Turkse literatuur en jurisprudentie voorhanden is, de Zwitserse rechtsliteratuur te raadplegen.

²¹ Zie art. 216 TBW.

²² Zie art. 222 TBW.

²³ Zoals vermeld in art. 227 TBW.

²⁴ Zie art. 231 TBW en art. 236 TBW.

De verrekening inzake het ‘aandeel in de waardestijging’ betreft een verrekening tussen de echtgenoten, in geval de ene echtgenoot, zonder een passende tegenprestatie te hebben ontvangen, heeft bijgedragen aan het verwerven of verbeteren of het onderhoud van een vermogensbestanddeel (dit kan zowel een verworven goed als een privé-goed zijn) dat toebehoort aan de andere echtgenoot. Is dit vermogensbestanddeel op het moment van ontbinding van het regime in waarde gestegen, dan krijgt de echtgenoot die heeft bijgedragen een deel van de waarde. Is de waarde gedaald, dan krijgt hij het geïnvesteerde bedrag terug. Om vast te stellen of er sprake is van een waardedaling wordt uitgegaan van de waarde van het desbetreffende vermogensbestanddeel aan het begin van die bijdrage.

De tweede verrekening geldt slechts ten aanzien van de goederen die tot de verwervingen behoren. Deze verrekening komt er op neer dat de waarde van de verwervingen van iedere echtgenoot wordt vastgesteld en dat bij een positief saldo (van de verwervingen worden eerst de op die verwervingen drukkende schulden afgetrokken) bij de ene echtgenoot de andere echtgenoot een vordering heeft van de helft van dit saldo; deze vorderingen worden tegenover elkaar gezet en verrekend.

Indien in het jaar, voorafgaand aan de beëindiging van het huwelijksvermogensregime, door één van de echtgenoten zonder toestemming van de andere echtgenoot prestaties om niet (met uitzondering van de

gebruikelijke schenkingen) zijn verricht, worden deze prestaties aan de verwervingen toegevoegd. Ook vermogen dat binnen de verwervingen valt en door de ene echtgenoot gedurende het bestaan van het huwelijk wordt overgedragen aan een derde om de andere echtgenoot te benadelen, wordt alsnog aan de verwervingen toegerekend. Bij geschillen over een dergelijke prestatie om niet of inzake een dergelijke vervreemding kan de beslissing van de rechtbank ook worden tegenwerpen aan derden die voordeel hebben gehad bij de prestatie om niet of bij de vervreemding, indien het bestaan van de rechtszaak aan hen is medegedeeld.

De verrekening kan plaatsvinden in geld of in natura.²⁵ Is een goed voorwerp van mede-eigendom, dan kan één van de echtgenoten bij de vereffening verzoeken om het goed aan hem tegen betaling van het aandeel van de ander ongedeeld af te geven, indien hij bewijst een zwaarder wegend belang te hebben. De schuldenaar kan uitstel van betaling krijgen.

Voor de schulden van de echtgenoten geldt als uitgangspunt dat iedere echtgenoot zelf met zijn gehele vermogen aansprakelijk is voor zijn eigen schulden. Schulden worden toegerekend aan de echtgenoot die deze schulden is aangegaan. Een schuld wordt toegerekend aan het deelvermogen van de desbetreffende echtgenoot waarop zij rust, aan de verwervingen of aan het persoonlijke vermogen. Is het niet mogelijk vast te stellen op welk deelvermogen een schuld rust,

De verrekening kan plaatsvinden in geld of in natura

²⁵ Art. 239 lid 1 TBW.

dan drukt de schuld op de verwervingen van de desbetreffende echtgenoot. Heeft de ene echtgenoot de schuld van de andere echtgenoot voldaan, dan kan hij aanspraak maken op vergoeding. Schulden die op de verwervingen drukken (bijvoorbeeld een schuld van de man die op zijn verwervingen drukt), worden zoals gezegd van de activa van die verwervingen afgetrokken. De waarde van de verwervingen wordt aldus bepaald onder aftrek van de op de verwervingen drukkende schulden.

3. Overgangsrecht

De vraag is of deze wijzigingen in het Turkse interne huwelijksgoederenrecht gevolgd dienen te worden ten aanzien van Turkse echtparen waarvoor naar Nederlands internationaal privaatrecht het Turkse interne recht geldt en die getrouwd zijn vóór 1 januari 2002.

3.1. Overgangsrecht: Nederlands internationaal privaatrecht

In de Nederlandse literatuur worden ten aanzien van wijzigingen in het internationaal recht twee meningen verdedigd. In de eerste opvatting wordt gepleit voor toepassing van de ‘Versteinerungs-theorie’. Deze leer gaat uit van de onveranderlijkheid van het eenmaal door het Nederlandse internationaal privaatrecht aangewezen huwelijksgoederenstelsel. De grondslag hiervan is dat echtgenoten die uit de oorspronkelijke rechtssfeer zijn verdwenen, anders met een wijziging worden geconfronteerd die ze niet konden voorzien of mogelijk zelfs niet hebben gewild. Daar tegenover staat de opvatting dat de eenmaal volgens het Nederlandse internationaal privaatrecht aangewezen wet ook in zijn temporele wijzigingen moet worden gevolgd. Ze wil door middel van aanpassing tot een redelijke wetstoepassing komen.²⁶ De heersende leer in recente literatuur en rechtspraak is dat de toepasselijke wet in zijn wijzigingen gevolgd dient te worden.²⁷ Of partijen tijdens het huwelijk te maken krijgen met het nieuwe huwelijksvermogensrecht is dan afhankelijk van het Turkse overgangsrecht. We zullen daarom de overgangsbepalingen in het Turkse Burgerlijk Wetboek nader moeten bezien.

3.2. Overgangsrecht: nieuw Turkse Burgerlijk Wetboek 2002

In de Wet inzake de invoering en toepassing van het

Turks Burgerlijk Wetboek wordt in artikel 10²⁸ het navolgende met betrekking tot het overgangsrecht bepaald:

ARTIKEL 10. Tussen echtgenoten die vóór de datum van inwerkingtreding van het Turks Burgerlijk Wetboek in het huwelijk zijn getreden, blijft het tot deze datum toepasselijke huwelijksgoederenregime gelden. Indien de echtgenoten niet binnen een jaar na de datum van inwerkingtreding van dit wetboek hebben gekozen voor een ander huwelijksgoederenregime, worden zij vanaf deze datum geacht te hebben gekozen voor het wettelijke huwelijksgoederenregime [van dit wetboek].

Totdat rechtszaken betreffende echtscheiding of nietigverklaring [van het huwelijk], die zijn ingesteld vóór de inwerkingtreding van het Turks Burgerlijk Wetboek, tot een einde zijn gekomen, blijft het tussen de echtgenoten geldende huwelijksgoederenregime van toepassing.

Indien de rechtszaak eindigt met een beslissing tot echtscheiding of vernietiging zijn de bepalingen betreffende de beëindiging van dat huwelijksgoederenregime van toepassing. Indien de rechtszaak eindigt met een afwijzing worden de echtgenoten, wanneer zij niet binnen een jaar nadat de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan voor een ander huwelijksgoederenregime hebben gekozen, geacht vanaf de datum van inwerkingtreding van dit wetboek te hebben gekozen voor het wettelijke huwelijksgoederenregime [van dit wetboek].

Echtgenoten kunnen binnen de in de vorige alinea's genoemde periode van een jaar bij een overeenkomst inzake het huwelijksgoederenregime bepalen dat het wettelijke huwelijksgoederenregime van toepassing is vanaf de datum van huwelijksluiting.

Indien volgens de voorafgaande regels het [oude] regime van eenheid van vermogen of van scheiding van goederen overgaat in het wettelijk goederenregime, zijn de bepalingen van het Turks Burgerlijk Wetboek inzake de beëindiging van het desbetreffende huwelijksgoederenregime van toepassing.

De relevante overgangsbepaling van het nieuwe Turkse Burgerlijk Wetboek houdt in dat echtelieden die vóór 1 januari 2002 gehuwd waren, huwelijksvoorwaarden konden uitbrengen tussen 1 januari 2002 en 1 januari 2003 waarin zij te kennen gaven te kiezen voor het ‘oude wettelijk stelsel’ (koude uitsluiting) of te kiezen voor het nieuwe wettelijk stelsel met terugwerkende kracht tot hun huwelijk, danwel voor een ander in de nieuwe wet genoemde stelsels. Hebben zij dat niet

In de Nederlandse literatuur worden ten aanzien van wijzigingen in het internationaal recht twee meningen verdedigd

²⁶ Zie onder andere de Belastingkamer van het Hof Amsterdam, 21 juni 1971, NJ 1972, 24. Het Hof spreekt zich hierin uit voor het volgen van temporele wijzigingen in de interne wet. Zo ook Rechtbank Haarlem, 19 juni 1984, NJ 1986, 562, NIPR 86-97. Anders Rechtbank Almelo, 18 januari 1995, NIPR 1995, nr. 210. De rechtbank gaat hier uit van Versteinerung. In hoger beroep wordt het vonnis vernietigd, zie Hof Arnhem, 7 april 1998, NIPR 1998, 272.

²⁷ Zie Hof den Bosch, 29 november 2006, LJN: AZ6554, R2000600896.

²⁸ Wet nr. 4722 van 3 december 2001, ResmiGazette nr. 24607 van 8 december 2001, in werking treding 1 januari 2002, in Nederlandse vertaling terug te vinden op www.rechten.vu.nl/documenten.

gedaan dan vervangt het nieuwe stelsel met ingang van 1 januari 2002 het oude stelsel. Dit houdt in dat al het vermogen dat ieder der partijen had vóór 1 januari 2002 als privé-vermogen van ieder der echtgenoten binnen het nieuwe wettelijke stelsel moet worden beschouwd.²⁹ Vanaf 1 januari 2001 worden dan ook alle inkomsten uit dit privé-vermogen als verwervingen beschouwd.

In onderstaande voorbeelden wordt de toepassing van het Turkse huwelijksvermogensrecht geïllustreerd. Hierbij ga ik uit van de volgende uitgangspunten. Een man en een vrouw, beiden van Turkse nationaliteit, huwen in Turkije. Zij hebben noch huwelijkse voorwaarden gemaakt noch een rechtskeuze uitgebracht. De man koopt een woning in Nederland.

Voorbeeld 1

Partijen treden in het huwelijk in januari 2002. Direct na de huwelijksluiting gaan zij in Nederland wonen. Naar Nederlands internationaal privaatrecht³⁰ is het Turkse huwelijksvermogensrecht van toepassing. Vanaf 1 januari 2002 gold in Turkije het nieuwe Turkse Burgerlijk Wetboek. Partijen zijn dus gehuwd in het wettelijke stelsel van verrekening van verwervingen. De man koopt in 2003 een woning in Nederland. Omdat de woning gedurende het huwelijk is gekocht valt hij in de verwervingen van de man. Dit is slechts anders indien de man de woning heeft gekocht met gelden uit zijn privé-vermogen. De man is alleen eigenaar van het huis geworden. Bij ontbinding van het huwelijk zal echter wel de vermogenswaarde van het huis verrekend moeten worden tussen de echtgenoten. Hierbij kan de man de (hypotheek)schulden die op zijn verwervingen drukken van de waarde van zijn verwervingen aftrekken.

Voorbeeld 2

Voorgaande casus wordt dusdanig gewijzigd dat partijen in januari 1988 zijn gehuwd en de man de woning in december 1995 heeft gekocht. Naar Nederlands internationaal privaatrecht zijn gelet op de huwelijksdatum de aanknopingsregels van het Chelouche/Van Leer-arrest van toepassing. Dit betekent dat voor hen het Turkse huwelijksvermogensrecht van toepassing

is. Tot 1 januari 2002 gold voor dit echtpaar naar Turks huwelijksvermogensrecht het stelsel van uitsluiting van iedere gemeenschap. Met ingang van 1 januari 2002 geldt naar Turks recht voor hen, indien zij geen andere keuze hebben gedaan, het wettelijke stelsel van verrekening van verwervingen. Vanaf dat moment is de woning onder de werking van het nieuwe stelsel in het privé-vermogen van de man gevallen. Bij ontbinding van het huwelijk hoeft de waarde van de woning daarom niet verrekend te worden. Indien de man echter de woning verhuurd zou hebben, zouden, alhoewel de woning zelf tot zijn privé-vermogen behoort, de huuropbrengsten die hij na januari 2002 heeft verkregen onder de verwervingen van de man vallen en dientengevolge bij een eventuele ontbinding van het huwelijk verrekend dienen te worden.

Het Turkse wettelijke stelsel van uitsluiting van iedere gemeenschap is vervangen door een stelsel van verrekening van de verwervingen

4. Conclusie

Bij echtparen van Turkse, dan wel Nederlands-Turkse nationaliteit, is het naar de regels van het Nederlandse internationaal privaatrecht zeer wel mogelijk dat hun huwelijksgoederenregime beheerst wordt door het Turkse recht. Per 1 januari 2002 heeft er een ingrijpende wijziging van het huwelijksvermogensrecht plaatsgevonden. Het Turkse wettelijke stelsel van uitsluiting van iedere gemeenschap is vervangen door een stelsel van verrekening van de verwervingen. Ook in het nieuwe Turkse wettelijke stelsel ontstaat er in beginsel door het huwelijk géén gemeenschap of beperkte gemeenschap van goederen. Ieder der echtgenoten is alleen eigenaar van de goederen die hij of zij verworven heeft. Slechts indien niet aangetoond kan worden wie van de echtgenoten een bepaald goed verworven heeft wordt er mede-eigendom aangenomen. Nieuw is dat de verwervingen tijdens het huwelijk bij de ontbinding van het huwelijk verrekend worden.

De estate planner zal zich er van bewust moeten zijn dat veel Turkse echtparen die vóór 1 januari 2002 gehuwd zijn, zich niet realiseren dat de wijziging van het Turkse Burgerlijk Wetboek ook voor hen consequenties heeft. Het verdient daarom aanbeveling om Turkse cliënten hierop nadrukkelijk te wijzen.

²⁹ In de literatuur wordt hier niet op gelijke wijze over gedacht; sommige schrijvers menen dat er een zuiver wagonstelsel ontstaat, zie in deze zin Rutten, Verandering in het Turkse huwelijksvermogensrecht: gevolgen voor bestaande huwelijken, WPNR 2003/6542, p. 577. Zij merkt zelf op dat dit stelsel in de praktijk lastig uitvoerbaar is. Logischer is om al het vermogen dat ieder der partijen had vóór 1 januari 2002 als privé-vermogen van ieder der echtgenoten binnen het nieuwe wettelijke stelsel te beschouwen. Zo ook de Turkse hoogleraar Gursel Öngören, personen en familierecht die deze zienswijze in een legal opinion expliciet bevestigt.

³⁰ In casu is art. 4 lid 2 sub 2b van het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 van toepassing.